

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

V. évfolyam, 9. szám, 2003. szeptember. Ára szabadeladásban: 5000 lej

Kisasszony napja (szeptember 8.)

Mottó: "Ő azért született, hogy az Üdvözítőt szülvén, legyen egyszersmind a mi édes anyánk is s Isten előtt pártfogónk."

E napon ünnepli a római katolikus egyház a Boldogságos Szűz Mária születésnapját (lat. Nativitas Beatae Mariae Virginis). A kereszténység már első századai-ban törekedett arra, hogy Jézus anyjának, Máriának mind a halála illetve menybemenetele, mind pedig születése napját megünnepelje. Mária születése napjának ünneplése Rómában az V. században kezdődött el. E nap ünneplését I. Sergius pápa a VII. században az egész egyházra kiterjesztette. Az ünnep magyar elnevezése (Kisasszony) a XV. sz-ig vezethető vissza. Számos templomot tiszteletére avattak fel (szűkebb hazánkon, Székelyföldön maradvá: Zetelakán, a Málhegyen levő, Szűz Mária születéséről nevezett kápolna, a csíkrákosi templom, a gyergyószentmiklósi örmény szertartású templom).

(folytatás a oldalon)

Lövétei népmondák

Csúfhegye

Hát az biza' az ezerhatszáz-as esztendő-
be lehetett itt a királybirói család. Ahogy apó-
soméktől hallottam én régen. Hogy, idebent
itt volt a kastély. Ahol Gál Jánosék laknak,
a főútnál. Még a kőfalak nemrég látszó-
ttak csak most, hogy építkeztek, úgy
bontották le Gál Imréék. Apósomtól sok-
szor hallottam, hogy a főúttól ki Senyehegy-
éig mind a Székely Mózes birtoka volt. Ő
nagygazda volt. Elment a háborúba s
akkor az asszony idehaza maradt. Erősen
rosszféle asszony volt. Az emberekkel
szántatott, faekével szántatott. Mert ő
meg akarta kóstolni az emberen szántott
kenyeret. Csak épp annyit kegyelmezett
nekik, hogy kifelé nem húzatta az ekét,
csak béfelé.

(folytatás a 2. oldalon)

A tartalomból:

A Falunap programja

Lövete és környéke

Képek Lövete történetéből

A Rákóczci év jegyében

**A lövétei Tájház évszáz-
mos bútorai**

Kisboldogasszony (folytatás az első oldalról)

Országszerte kedvelt búcsújáró nap volt régen és az manapság is az egész Kárpát-medencében.

Levéltári források szerint egyházközségünknek a XVIII. század első felétől e nap a búcsúja. Nem véletlen tehát, hogy az 1771-1776 között épült s ma is álló templomunkat szintén a "Boldogságos szűz Mária üdvözítőnk szent. anyja" születésének tiszteletére szentelte fel Batthyány Ignác, Erdély római katolikus püspöke (1780-1798) - aki 20 000 kötetes könyvtárat hozott létre Gyulafehérváron, amely ma is az ő nevét viseli - 1783. június 5-én, egyházközségünket is meglátogató bérmaútja során.

Közel háromszáz éve tehát, hogy egyházközségünk Kisasszony napját búcsúként ünnepli. Az idősebbek azt tartják, hogy, aki ezen a napon nézi a napfelkeltét, meglátja/megláthatja benne Szűz Máriát. A népi időjárás megfigyelések szerint ezen a napon a fecskék sem indultak útnak, bármilyen szép idő is volt. Egyébként nekünk, magyaroknak még más tekintetben is nevezetes ez a nap, mert a magyar szent koronát, melyet az 1848-49-es gyászos emlékeztető forradalom végével Kossuth Lajos elásatott, hosszas keresés után 1853-ban éppen Kisasszony napján találták meg.

Mihály János

Lövétei népmondák (folytatás az első oldalról)

Osztán a háborúba íratta, írta a férjnek, hogy "No édes uram, mindenféle kívánságom teljesült, még az is, hogy emberen szántott kenyeret egyek." De nem volt szerencséje hozzá, mert jöttek a tatárok. A tatárok osztán éjjel az ágyából felriasztották az asszonykát s elkergették ki, itt nálunk úgy mondjuk most, hogy Csúfhegyeköze. Ott akkor szaladt ki azon mezitláb Eleget kiabált segítségért, de senki sem segített. A hegyen bossikabokrok voltak és akadt bele a szoknyája. Szaladt, ahogy tudott s a tatárok mentek utána. Az asszony kiabálta vissza: "Hinda- linda veres szoknya, jaj de csúnya ez a hegy." Ebből maradt vissza az, hogy Csúfhegyeköze. A háború után elérverezték az egész Udvarkertet. A felesége meghalt, a királybíró valahova odamaradt s elérverezték az udvarhelyi urak. Itt volt egy nagyapánk, szóval már dédnagyapja a férjemnek. Az vette meg az Udvarkertöt. Az öreg Kála András volt az a vénember, aki megvette. Megmondták, hogy mennyi pénz kérnek érte s elvitte Udvarhelyrég, egy tarisznya pénzt, de azt mondták, nekik aranypénzbe kell. Az osztán kért két héti szabadságot, hogy hát ő tudja a pénzt beváltatni. Hogy hol s mint járt nem tudom, de beváltatta a pénzt aranypénzbe s így lett az Udvarkert Kála-birtok. Egy véka aranypénzért. (Elmondta András Lajosné Lázár Rozália)

Székely Mózes kincse

Azt mondták apósomék, hogy az Udvarkertbe van valahol elásva, csak nem tudták ők sem, hol. Három méter mélyre van Székely Mózes kincse beásva. A háború előtt az asszony elásatta, hogy hát nehogy elvigyék a tatárok. Én osztán mikor ide jöttem férjhez, nem tudtam, hogy hát, én erről nem hallottam addig. Akkor beszélt apósom... Egy hajnalba ki kellett szaladjak, s akkor láttam, megpillant az Udvarkertben valami. Úgy egy méternyi formálagon olyan setétkék láng lobogott fel. Mikor másnap mondtam apósomnak, akkor ő azt mondta, mér nem mondtam meg, me Székely Mózes kincse oda van elásva, de még idáig pontosan nem tudták, hogy hol van. Ha akkor mondtam volna, ő éjjel kiment volna s megjegyözte volna ... Ez a láng megjelenik április ... áprilisi hónapba, de minden hetedik évben egyszer jelenik meg ...

Szent György napja körül. Én osztán azután itt az Udvardkertbe kapálgattam sokat, mert én már ötven éves asszony vagyok itt, de pénzfélit nem kaptunk soha. Az úgy el van ásva, a Székely Mózes kincse, hogy az soha többé elé nem kerül. (Elmondta András Lajosné Lázár Rozália)

Lövete

Valamikor régös-régön az emberek fent a hegyekön laktak. Hét faluban, szerte-széjjel. Lázfalu, akkor Gábosháza...Lövétébe es vót egy, ott né Lövete patakába.. Kápolna es vót ott. Gyermökkoromba édesanyám mutatta es a helyit. Ugy egy métör formálag egy darabocska fal még látszott. A fene tudja mindegyik falunak a nevét. Lövete helyin mocsaras, nádas tó vót. Sok vadréce volt benne. Egyszer két vadász elment vadászni. Egyik meglátott egy vadrecét és meglötte. A másik megkérdezte: Lövél-te? Erről nevezték el Lövétének ezt a völgyet. Később a Vöröstoronynál az Olt völgyét, átvágatták. Tatár foglyokkal vágatták át. A sok víz lefolyt innen es s az embörök leköltöztek a hegyekről. Ide a völgybe, ahol a mai Lövete van. (Elmondta Györgylőrincz Imréné Mag Anna.)

A szerencse kereke

Székely Mózesnek nagy birtoka vót, ott ne, oda le az Udvardkertbe, ahol most az iskola van. A felesége, azt mondják egy gonosz asszony vót. Háborús üdök vótak akkor. Béfogatta a jobbágyait az eke elé s úgy szántatott velök. Szántás közben az egyik jobbágy vissza-visszanézött, s megint vissza. Az asszony nem tudta mire vélni. Egyszer osztán megkérdezte:

- Mond meg neköm, az Isten szerelmire, mit nézöl annyit hátra ?

- Én azt, hogy az eketaliga kerekének hat fala van, s mint a hatra elfordul.

Ezzel azt akarta mondani, hogy a szerencse kereke forgandó, s ami ma rajtok történik, az hónap az asszonyon is megtörténhet. Fordult es egyet olyat...Az ura, Székely Mózes a háborúba valahol odamaradt s a tatárok az asszonyt elkergették. (Elmondta Györgylőrincz Imréné Mag Anna.)

Lázfalu

Künn a Lázon, ahol most úgy híják, hogy Lázfalu dombja, ott volt egy falu. S osztán volt, jött egy nagy betegség, kolera vagy mi a fene. Ugy mondták. Szekerekkel hordták a holtakat Sópástyára a temetőbe. Minden szekér halottnak kondították meg

csak a harangot, hogy ne ijessék a népet. Akik osztán, akik megmaradtak, béköltöztek a Nagyvíz mellé. Mert a betegséget a hitvány lázi ivóvízre tartották. Lázfaluba kápolna es vót. Kerek kápolna. Még a helyit most es meg tudnám mutatni. A nagy halálozás miatt híják az egész lázt odakünt Pokolláznak. (Elmondta Mihály Damokos Szócs)

Saját gyűjtéséből válogatta és közreadja: Mihály János

Viccek

Két pogácsa beszélget:

- Képzeld felvételiztem az egyetemre!
- Na, és felvettek?
- Hülye vagy? Egy pogácsát?

Két süket találkozik. Megkérdezi az egyik:

- Horgászni mész ?
- Nem, horgászni megyek.
- Ja, azt hittem, hogy horgászni mész.

A Rákóczi év jegyében

Az kuruc énekek (vagy kuruc dalok és nóták) a II. Rákóczi Ferenc vezetésével vívott szabadságharc eseményeivel és személyeivel foglalkozó epikuslírai alkotások. Műfaji szempontból történeti énekekre, politikai dalokra, vitézi énekekre és bujdosóénekekre, keletkezésük és elterjedésük időpontját tekintve pedig egykorú (1703-1711), bukás utáni (18. sz-i), továbbá Thaly Kálmán fellépése utáni (1872) csoportokra oszthatók. Napjainkra a kuruc énekek régi rétegeinek csak töredékei maradtak fenn a nép ajkán, népszerűek viszont Thaly Kálmán és követőinek szerzeményei, átköltései (pl. Balogh Ádám nótája, Kuruc tábori dal, Fordulj kedves lovam, Most jöttem Erdélyből, Rákóczi búcsúja stb.). Az alábbiakban közlendő, szélesebb körben elterjedt, több-kevesebb irodalmi-népköltészeti alappal bíró (valószínűleg Endrődi Sándor költeménye) kuruc bujdosóének lövétei változatát Demeter Julianna énekelte el Vikár Béla népzene-kutatónak gyűjtőútja során 1902. IX. 28-án. (mj.)

Fordulj kedves lovam

Fordulj kedves lovam Lengyelország felé,
Úgyse jövök többet most már visszafelé.
Szegény hazámat már többé nem láthatom,
Nincs olyan bánat, mint az én bánatom.

Tele van a szemem keserű könnyekkel,
Alig-alig bírok hánykódó szívemmel.
Amit érzek, úgy fáj, hogy ki sem mondhatom,
Nincs, aki engemet megvigasztalhasson.

Indulok s megállok, búcsúzom örökre,
Utolszor borulok a hazai földre.
Utolszor csókolom, holtig siratgatom,
Nincsen olyan bánat, mint az én bánatom.

(Lövéte/ Udvarhely m.)

Forrás: Jávorfamuzsika; Népballadák. Válogatta, szerkesztette és a bevezetőt írta Faragó József.

A lövétei tájház évszámos bútorai

A tájház fontosabb adatai:

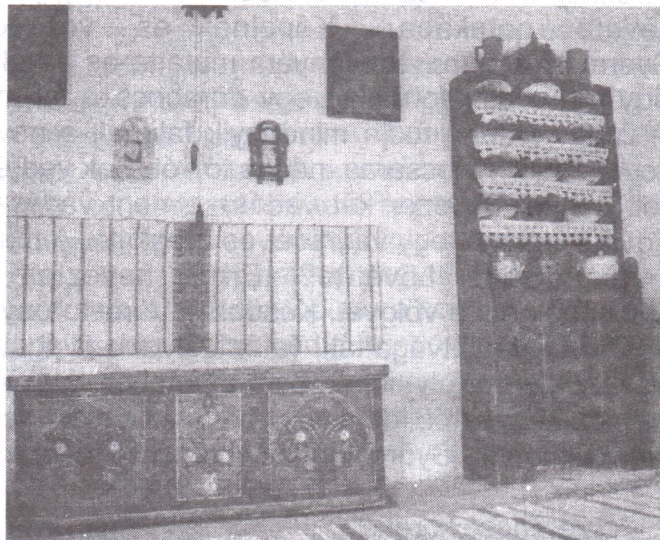
Létrehozva: 2002.

Levélcím: Polgármesteri Hivatal, 537140 Lueta - Lövéte 397. HR. Románia.

Működtető / Tulajdonos: Lövétei Polgármesteri Hivatal / Tel: 220 729

Gondnok: András József / Tel: 220 657

Szakirányító: Mihály János / Tel: 220 653

A lövétei tájház 2002 folyamán jött létre három intézmény (Lövétei Polgármesteri Hivatal, Felső-Homoródmente Kistérség, Hargita Megyei Kulturális Központ) és sok-sok lövétei ember összefogásának köszönhetően. A múlt századi építészeti stílust magán viselő, a vidékre jellemző, részben felújított kőházban (egykori tulajdonosa a telekkönyv szerint Fazakas Dániel volt) jelenleg két szoba van berendezve. Az egyik hagyományos lövétei székely szoba helyben készített festett bútorzattal és szőtteménnyel. E szobában kapott helyet az egykori lövétei népviseletet bemutató időszakos kis képműállítás is. (Egyed József tulajdona). A másikban Ádám Gyula fotóművész Lövéte építészét bemutató állandó kiállítása látható. Ebben a távlati tervek szerint szövőszoba fog működni. Az alábbiakban a tájház néhány évszámos, öreg bútorát mutatjuk be röviden az olvasónak/eljövendő látogatóknak időrendi sorrendben. Természetesen a szezon előtti vendégcsalogatás céljából.

1. Menyasszonyi láda v. tulipántos láda (kelembútor). Ennek megfelelően díszített, vagyis festett: virágozással. Fenyőfából készült,

kovácsoltvas zárral. A házasságkötés időpontját jelzi a láda tetejének belsejében feltűnően elhelyezett évszám: 1840. A kelengyét befogadó nagy láda jobb felső sarkában egy kis rekesz, "ládika" van apróságok, ékszerek, vagy családi iratok, pénz tartására.

2. Becsapolt lábú, deszkatámlás szék. (ülőbútor). Faragott támláján vésett és festett (piros, zöld) évszám: 1850. Fenyőfából készült. Népi neve kar-szék v. karosszék. Jellegzetes támlaformája révén a szakirodalomban hegedűhátú széknek nevezik.

3. Mennyasszonyi láda v. tulipántos láda (kelengyebútor). Festett (sötét zöld alapon három kazetta, melybe különféle virágcsokrok vannak). Fenyőfából készült, kovácsoltvas zárral. A láda fedelén, belül fehér alapon levélminta és évszám: 1851. Az évszám fölött egy sérült, virágokkal díszített kis papír cetli van beragasztva. Rajta ilyen írás: "SZERETETT KEDVESEM. MÁRTON KATALINA. Miután szíved dobogott, úgy enyém is..."(tovább olvashatatlan.). A láda jobb felső sarkában egy kis "rekesz" apróságok tartására. Restaurálva: 2002.

4. Mennyasszonyi láda v. tulipántos láda (kelengyebútor). Festett. Az elején kék alapon virágcsokorral (szegfű, gyöngyvirág, rózsa, tulipán) díszített három kazetta. Fenyőfából készült, vas zárral ellátva. Fedele belül fehérén alapozott. Rajta három vörös hármás halom virágokkal díszítve. A virágok közt évszám: 1871. Felső jobb sarokban egy kis "rekesz" apróságok tárolására. Restaurálva: 2002.

5. Gazdagon festett (barna alapon virágozás) tálas (tárolóbútor). Anyaga: fenyőfa. Alsó része zárt, egyajtós, rajta évszám: 1891. A felső része, melyet nyitott polcrendszer alkot, a díszedények (elsősorban tálak) bemutatására van kiképezve.

6. Falba mélyesztett téka (tárolóbútor). Az évszamos (1900) fedőlapja v. borítója színes virágzóással (barna és kék alapon különféle virágcsokrok) díszített. Fenyőfából készült, bolti sarkakkal, közepén duplán nyíló ajtóval. Hárompolcos fülkékében régen imádságos és egyéb könyvet, italos és orvosságos üvegeket tároltak. Restaurálva: 2002.

7. Fogas v. kendőszeg (tárolóbútor). A vagyont jelző díszedény kirakására szolgált. Anyaga: fenyőfa. A kék alapozású, virágokkal dúsan díszített deszkalap drótból hajlított akasztófogakkal van el látva, melyeken üveg- vagy cserépkancsó, főleg bokály lógott. Közepén évszám (1914). A kendőszeg elnevezés azt jelzi, hogy korábban díszkendőt is aggattak rá.

8. Vetett ágy (tárolóbútor). Fenyőfából készült. Elsődlegesen a menyasszonyi kelengyeágynemű elhelyezésére, közszemlére tételére szolgált. Egykor vagyontjelző, státusszimbólum volt; a díszes,

használaton kívüli ágyneművel, az egyes darabokat meghatározott rend szerint csoportosítva vetették fel úgy, hogy az minél magasabba, gyakran a mennyezetig érjen. A vetett ágy barna alapozású ágyvége v. böte feliratos. Az egykori tulajdonosok, a házasulandó boldog pár neve és esküvőjük, azaz nászéjszakájuk dátuma van rajta: "ÁLDÁS ÉS BÉKE EZ ÉLETBE. GÁBOS MIHÁLY. ÉS NEJE MIHÁLY JULIÁNA 1930. 6. Ho. 3-án."

Mihály János

A kaszálóban

(Gyermekeveim emlékeiből)

- folytatás augusztusi lapszámunkból -

Az állatok gondozása nekünk, gyermekeknek volt a feladatunk. A gondozás legfontosabb része az itatás volt. Naponta háromszor vezettük az ökröket és a tehenet Nemezes patakára itatni. Akkor hoztunk a patakából ivó, főzéshez való és mosdóvizet. A patak vize akkor még iható volt.

Két-három naponta egyszer édesanyám hazament a faluba, hogy megnézze, mi történt otthon; a szomszédasszonynak van-e mit adjon a malac(ok)nak, nem lettek-e betegek, rendesen kicsapja-e a csordába stb. Másnap reggel mi, gyermekek nagyon vártuk édesanyám visszaérkezését, mivel mindég hozott valami hazait: cukorkát, gyümölcsöt, édesapámnak egy pakk dohányt, esetleg egy negyedes pálinkát.

Este mielőtt besötétedett, megvacsoráztunk. A vacsora általában nyáron sült szalonna és gomba volt. Vacsora után rögtön lefeküdtünk az odorba. Itt vagy bebújtunk a szénába, vagy pokrócra fektüdtünk és pokróccal takaróztunk. Hálókellék fiúgyermeknek a bundasapka (kucsma), leánygyermeknek a fejkendő volt. Édesapámnak az volt a véleménye, hogy a fej kell, hogy melegben legyen, hogy ne fázzunk meg. Sok esetben háló-vendégünk is volt. A szomszédban kaszálók, ha a következő éjszakára vihar mutatkozott, bekérezkedtek, hogy a csűrben aludjanak, mert a fák alja, ahol különben máskor aludtak, beázott. Hasonlóan mi is voltunk vendégek nagy esőzések esetén a Jakab Lajosék kicsiny házában.

(folytatás a 7. oldalon)

Lövete és környéke Orbán Balázs: A székelyföld leírásában

- avagy miként láttak minket a XIX. század második felében -

(folytatás augusztusi lapszámunkból)

E büszke sziklaszál körül udvaronczaiként díszgúla, gothtorony s más szeszélyes alakzatú kisebb kőszalak csoportosulnak, melyek e völgynek festőileg vonzó tekintetet adnak.

Alig egy századja, hogy vadászok esetlegesen fedezték fel az akkor feledett vadonban 1 gyógyforrását. A Tolvajos patak jobb part függőlegesen feltornyosodó Borvíz szirtje a buzog fel a minden percében 223/4 kupa vizet öntő kimerithetlen forrás. Gyalakuti gr. Lázár János; ki e fürdőnek hű látogatója s megénekelője is volt s utána fia József, igen sokat tettek annak emelésére.

Gyógyvize igen vasas, helyben nagyon erős és ízletes; tulajdonképi fürdőhelye nincsen, ha nem a kimerithetlenül felbuzgó forrás vizét házakhoz hordva ott kezdetleges modorban, hevített kövek bedobása által melegítik.

Vize tiszta, csípős s nagy morajjal ontja jegestiszta hullámain oly nagy mennyiségben, hogy 24 óra alatt 5040 akó forr fel.

Aránysúlya 1.0014.

Dr. Pataki elemzése szerint egy polgári fontban van:

Kénsavas szikélegről .. 0,768

Szikkhalvagból 1,032

Szénsavas szikélegről 4,000

" mészélegről 3,328

" kesélegről 0,468

" vasélegről 0,160

Kovasavból 0.624

Összesen ..... 10,420 szemer

Szénsavból ..... 34, 60 k. hüvelyk

Van egy újabb időben állított hideg Lobogója is, melynek vize ugyanazonos lehet az ivóforrásával.

Vagy 15, festői rendetlenségben szétszórt faház nyújt a vendégeknek lakást, kik nagyrészt (az újabb időben) kőhalmi és segesvári szászok. De régen a székely föld egyik kedvenczebb fürdője volt, hol a fürdői idények alatt fesztelen víg élet folyt magam is (fiatalabb éveimben) gyakran időztem e fürdön, akkor fő időtöltésünk volt, hogy a vendégek egész férfiszemélyzete a cselédséggel felment az említett Somkő tetejére, hol a közelében bőven található száraz kidőlt fenyőfákból a szikla ormára roppant máglyát raktunk, mit aztán egy hátra hagyott őr estve meggyújtott. Alig lehet nagyszerűbb tűzijátékot ennél képzelni, mily festői, mily elragadón szép, mily varázsfényű volt az ekként megvilágított táj, mily elbűvölő a fénybokréta-

ként lengő fenyvesek tekintete, mily vonzó a kétesen megvilágított titokszerű völgy, s mily meghatározó e félelmes sziklagula tekintete, mely lángba borult tetejével min párosi világító torony, vagy mint vulkánnak tüze okádó bérczorma nézett ki. Mikor pedig a tűz elhamvadt, akkor a hátra hagyott őr ledobálta az égő üszköket, s ezen lerepülő, a szikla éleken szikra özönt hányó tüzes rudak úgy néztek ki, mintha a haragvó Zeus szórta volna le villámain. Ily nagyszerű örömtüzet rendszerint minden kedves vendég érkeztekor gyűjtöttünk. Oly összetartó, oly barátságos volt az itt levő kör, hogy ha valaki érkezett, néhány lövéssel tudatva, az egész társaság elébe ment, és lövöldözve örömmujongások közt vezették lakába: ha távozott, a fürdő összes vendégserge elkísérte, s bérczeiket visszhangzó lövöldözések között vettek egymástól érzékeny búcsút. Hja akkor vígabb, kedélyesebb és testvériesebb élet volt; a közügyek terén egymással folytonosan érintkező, s a haza szolgálatában együtt fáradozó emberek összetartóbbak voltak: a honfinak meg volt saját becse, lőport pedig mindenki kaphatott a nélkül, hogy egy tuczat aláírásos szabadalom után lett volna kénytelen futkározni, s azért lehetett akkor könnyen örömlövéseket tenni, mert volt ok öröme, míg most a méla bűnnek egy bizonyos neme még vígságainkon is felösmerhető.

Kerüj vidéke nagyon vas-dús; volt is ott egy kezdetleges (primitív) szerkezetű vashámora a lövéteieknek, hol az ember iszonyatos erőlködéssel állítja elő az ércet (Most e bányát megvette a sz-keresztbányai társaság). Mily dúsán van e vidék megáldva a természettől! Van itt annyi vas, hogy Európa szükségleteit el lehetne látni, s mégis vas készleteinket külföldről kapjuk; mert a minden oldalról elnyomott tengődő hazai ipar nem bír felvergődni, s a versenyt a külfölddel nem tudja kiállani.

Itt alig egy négyszög mfd. területen három fürdő hely van (homorodi, sz-keresztbányai, kéroji) s mégis sokan mennék külföldi fürdőkre: mert itt ha gyógyhatást igen is, de kényelmet nem lehet feltalálni: már pedig fényűző lucullusi korunk mindenek felett a kényelemnek szokott áldozni.

Kerüjban egy fonó és szövőgyár is volt, mely az önkészültségű gépész (Zsombori) Thois csinált, s ha az ember megtekinté ezen vízerőre alkalmazott 12 osztováta egyszerű és mégis czélszerű szerkezetét, átkelle látnia, hogy felállítójában egy nagy gépész, egy jeles és teremtő észtehetség veszett el, mely ha kellő kifejtést nyer, bizonytal időszaot képezett volna még fejletlen gépészetünkben: pedig önmagára ha-

gyatva, pénzhiány miatt megbukott vállalatában; műve, melyen saját kezűleg egy évtizeden át dolgozott el sem készülhetett, s most hagyatva porladozott ottan, ő maga pedig eladósodva bankócsinálásra adta fejét s börtönben halt meg.

Pedig a magyarban, s főként a székelyben az ipar és művészetre igen nagy hajlam van: tanúsítja ezt egy Fodor, egy Gábor Áron, s az a sok ezermester minő a székelyek között minden nyomon találta, avagy azok a cifrán kimetszett. Ízletes arabeszekkel előntött galambbúgos kapuk, ázok a czifrakaczér tulipányos jármok, szekerek, melyeket nagyrészt minden előleges tanulmány nélküli, saját készütségű emberek csinálnak, a fa-faragásnak, nem remekei-é? S egy Kézdi-Vásárhely fegyvergyárt, löpörgyárt, ágyuöntődét, gyutacsgyárt tudott volna-e elővarázsolni ily nemzeti hajlam nélkül, s azok a szép fedélzetű tornyok egyszerű falusi mesteremberek által készíttethetnének-e ily nemzeti sajátosság nélkül?

Főszükség lenne tehát, a nemzetben meglévő ily hajlamokat fejleszteni; erre pedig leginkább reális-kolák állítása által lehetne hatni, minőket gyámok-ság alá vetett nemzetünk szomorú árvaságában eddig nem létesíthetett; de reméljük, hogy eljön a kor, midőn e nemzet nem lesz jogainak koldusa, midőn a nemzet önkormányzati jogát visszanyerve, a múlt mulasztásait e tekintetben is helyre fogja hozni.

Kerujon felül egy helyet Jajgatónak neveznek, a hagyományok szerént azért, mivel a tatár dúlások alkalmával oda húzódott nép ottan bujkálva jajgatott. Fennebb van az Aranyos-kút; hol - magyarországiak által hordott - aranyfolyást hiszen a nép. Kéruból visszatérünk elhagyott útvonalunkra, a Vargyas völgyébe, mely a Tolvajos beszakadása után kiszélesedik, jobb partján (Székelyföldön a balirányt hoidé, vagy hoidére, a jobb irányt csá, vagy csára műszóval jelölik, és ezen technikus terminusok ismerete nagyon szükséges, mert különben az útmagyarázatok nem érhetné meg az utas.) a Burutefej vagyis azon szép hegyláncolat vonul el, mely a Vargyas patakát a Homorod völgyétől választja el; s mely innen néhány mértföldre, a Rika és Alsó-Rákos imposáns hegytömbévé fejlődik ki. Ennek tetején vonul fel az Ördög borozda. vagyis azon mesés töltés, mely a Rikán és azon alól is Kakas borozdának hivatik s mely itten nevet változtatva, de az előbbivel szakadatlan egybefüggésben, felvonul - mint fennebb látók - a Hargitára. Balról azon hegység, mely a Vargyas és Kormoslángos völgyei közé nyomul be. E két hegységet erőszakosan törte át a vízelem s úgy keletkezett az almási barlang szorosa.

(Vége)

A kaszálóban

(folytatás az első oldalról)

A kaszálás két-három hétig is eltartott, mivel édesapám megvásárolta a szomszédban található eladó füveket. Így sokszor nem csak az odrot töltöttük meg szénával, hanem a csűr is.

A kaszálás befejezése után a "hajlást felcsóváztuk", jelezve ezzel, hogy sarjút is akarunk kaszálni, tehát a legeltetés tilos. Az egészségág-szekér derekát megraktuk száraz mogyorófával, arra egy rend szénát raktunk és a kaszálóba hozott dolgokat a szénába elhelyezve "hazaköltöttünk".

A kaszálóban töltött idő nagyon kellemesen telt (néha gombásztunk, számócat, epret szedtünk stb.) és sok kedves emlék jut eszembe. Íme kettő:

Domokos öcsém 4-5 éves lehetett. A kaszálóba érkezésünk után mindenki végezte a dolgát. Domokos csendben játszott a mogyorófa bokrok között. Édesanyám adott pillanatban nem látta a gyermeket, és megijedt, hogy "elveszett" (elkóborolt valahová). Kezdett kiabálni, hogy Domokos, Domokos... Semmi válasz. Persze nagyon hamar megtalálta egyik bokor mögött. Megszidta és be is vert a fenekébe, hogy miért nem válaszolt, amikor kiáltotta. Domokos ezt válaszolta: "Mert nem csak egy Domokos van a világon." (Honnan tudja, hogy pont őt kiáltják?!)

Más eset. Befejeztük a kaszálást. Csupán 4-5 "kicsiny buglyát" nem tudtunk berakni az odorba (nem volt megszáradva). Apám úgy határozott, hogy a család hazaköltözik, mi Imre öcsémmel még egy nap ott maradunk, a szárítást elvégezzük, és a száraz szénát berakjuk a csűrbe. Én 15, öcsém 13 éves lehetett. Egy tarisznyában egy napra való élelmet hagytak, amit mi lefekvéskor magunk mellé tettünk az odorban. Reggel a tarisznya nem volt, ellopta valaki. Hazamenni élelemért messze volt. Így egy nap vizet ittunk és úgy dolgoztunk. Másnap este nagyon éhesen érkezünk haza. Nagyon jól esett a tejes puliszka.

dr. Balázs Márton

(vége)

A II. Falunap tervezett programja

- 7 órától - Zenés ébresztő
- 10 órától a Tájháznál
  - Megnyitóbeszéd
  - Testvértelepülési szerződés aláírása Maglód nagyközséggel
  - Játsszótér felavatása
- 16 órától - a Sportpályán - Szórakoztató kulturális műsor (futballmérkőzés: - öregfiúk-fiatalok, Kákvirág tánccsoport, furulyások, férfi dalárda)
- 20 órától- Szabadtéri mulatság

A lakosság figyelmébe

2003. szeptember 7-én és 8-án a Tájház délelőtt 10 órától délután 1 óráig nyitva lesz.

Mindenkit szeretettel várunk!

Képek Lövete történetéből - Brassóban szolgálók

Kiadja a Lövetei Ifjak Egyesülete
Nyomta a ROTAPRINT nyomda

A szerkesztőség nem minden esetben ért egyet a cikkek tartalmával!

Munkatársak: András Mónika,
András Zsolt, Lázár László